

OOSTENDE - ZEEHAVEN ?

Honderd vijftig jaren terug kende onze kuststreek slechts drie haventjes : Nieuwpoort, Blankenberge en het grotere havencomplex van Oostende. Van Zeebrugge was nog geen sprake !

Hoe nu deze titel "Oostende-Zeehaven" te verantwoorden ?

Allereerst dienen wij de figuur Baron August de Maere d'aertrycke, de "vader van Brugge-Zeehaven" beter bekend te maken.

Op 30.1.1826 werd Camille-Charles-Auguste de Maere geboren te Sint Niklaas. In de familiekring en in zijn verder leven zou hij bekend blijven als August de Maere. Na zijn jeugd in Noord-Nederland te hebben doorgebracht studeerde hij af te Parijs als ingenieur van waterbouwkundige werken.

Na zijn huwelijk met mejuffer Limnander de Zulte vestigde hij zich te Gent waar hij het politiek mandaat bekleede van Schepen van Openbare Werken. In dit kader deed hij in 1866 stad Gent een voorstel om de Gentse haven te verbinden met de Vlaamse kust. Dit ingenieus plan werd echter door de Gentse gemeenteraad afgekeurd en weggestemd... Daarop verliet hij Gent en kwam zich vestigen op zijn pas gebouwd kasteel te Aartrijke. Hier zouden in alle rust en stilte zijn nieuwe plannen kunnen rijpen.

Ondersteund door zijn ingenieursstudies wilde hij persé ons land aan een zeehaven helpen, een haven gesitueerd aan onze Vlaamse kust.

Het is logisch dat daarbij zijn eerste gedachten uitgingen naar een bestaande haven. Nieuwpoort en Blankenberge kwamen er zeker niet voor in aanmerking. Wel Oostende die reeds een havenstructuur had. Zijn eerste schetsen, berekeningen en plannen waren dan ook alle aan de Oostendse haven gewijd. Met een grondige kennis van alle waterbouwkundige begrippen woog hij de voor- en nadelen tegen elkaar af. Met spijt in het hart diende hij uiteindelijk deze eerste idee te laten varen.

Opnieuw richtte hij zijn gedachten naar beide afleidingsvaarten te Heist en Damme en daaruit zou uiteindelijk het plan rijpen om een gans nieuwe haven te scheppen : Brugge-Zeehaven.

Via het plaatselijk Willemsfonds kwam dit plan stad Brugge ter ore. Daarop wierp Brugge zich in de ideologische strijd, samen met al zijn bestaande en nieuw opgerichte verenigingen. Wij denken daarbij aan de stichting van "Brugge-Zeehaven" op 28.2.1880. Bij het bezoek van de Heer Van Nieuwenhuyze, voorzitter van de Brugse "Meeting der Handelskringen" aan Koning Leopold II, in zijn zomerpaleis te Oostende, zei de koning tot deze : "Help u zelve en God zal u helpen. Ik zal de laatste niet zijn om een

"kloeke hand tot uw zegepraal toe te steken. Mij moeten alle steden van België toch wel even lief zijn.

"Maar beken, dat het voor mij nochtans aangenaam zou wezen hier vanuit dit "verblijf, heel de beweging eener grote haven te zien plaats grijpen, zo "die haven Oostende was."

Voor Oostende was dit een vleiende toespraak maar de werkelijkheid was zwaar om verteren. Het was niet Oostende maar Zee-brugge...

Uiteindelijk zou "Brugge-Zeehaven" in een gewijzigde vorm uitgewerkt en gerealiseerd worden. De komplette haveninstallaties werden in 1907 door koning Leopold II ingehuldigd.

Maar August de Maere, die voor zijn plannen en inzet in 1896 het baronschap verkreeg, mocht deze huldiging niet meer meemaken. Hij stierf op 7.10.1900 te Aartrijke aan een hartaanval. Dit jaar : tachtig jaar geleden...

U. NAERT

Bibliografie :

- Boeken : U. NAERT : "Baron August de Maere, vader van Brugge-Zeehaven" (1977)
U. NAERT : "Brugge-Zeehaven, een schepping van August de Maere en de Reizigerskring" (1975)
U. NAERT : "Tachtig jaar geleden stierf Baron August de Maere, de vader van Brugge-Zeehaven" in "Het Brugs Handelsblad" (24.10.1980)
M. LIEVENS : "Schepen de Maere-Limmander" in "Gendtsche Tydinghen" (nr. 3-1980)
H. POPPE : "Baron de Maere, vader van Brugge-Zeehaven" in "Het Laatste Nieuws" (5.10.1965)

EEN FRAAI WERK : "OOSTENDE IN DE KUNST"

De uitzonderlijke mooie publikatie "Oostende in de kunst" (in eigen beheer uitgegeven door Jac Leduc, Oude Kuringerbaan 115, 3500 Hasselt ; 7.500 B.F.!), op slechts 22 exemplaren, bestaat uit één telkens originele gekleurde zeefdruk en 9 originele lithografien, genummerd en gesigneerd, met tekst van A. Moors. Zij werd uitgevoerd op Velin cuve BFK Rives, in luxe-map, 50 x 65 cm. Het is een hulde aan Oostende, de inspiratiebron voor zoveel schilders als Ensor, Spilliaert, Permeke, Jan de Clerck, Paerels, Brusselmans, Delvaux, Wolvens en zoveel anderen. Voor Jac Leduc is in de laatste jaren de lithografie het bevoorrechte expressiemiddel geworden, dat hij bij voorkeur gebruikt in verband met de zee, de stad en de haven. Voor deze uitgave heeft hij 22 originele zeefdrukken en een paar honderd verschillende litho's gemaakt, zo dat elk exemplaar een volledig zelfstandige originele publikatie is, een uniek geheel van een buitengewone diversiteit. Kunstcriticus Albert Smeets uit Oostende recenseert dit werk in het tweemaandelijks tijdschrift voor kunst en letteren "Vlaanderen", nummer 177, jaargang 29, juli-augustus 1980, blz. 253.

Emiel SMISSAERT

EEN MENING OVER "VERBANNEN IN HET VADERLAND" VAN K. JONCKHEERE

Het in 1978 verschenen boek "Verbannen in het vaderland" (Brussel, Elsevier-Manteau) is reeds het vijfde deel van de memoires van Karel Jonckheere, Oostendes bekendste en vermaarde, nog levende auteur. Zijn levensverhaal begint hier bij zijn terugkeer van de verplichte vlucht naar Frankrijk (1940) en gaat tot in de eerste tijd van de bezetting. "Het boek behelst niets sensationeels, maar geeft het eenvoudig relaas van doorgewone gebeurtenissen in die bezettingstijd. (...) Heel veel van wat hier wordt verteld, gaat over het dagdagelijkse en culturele leven in Oostende, in die besloten tijd, en is wellicht later voor de lokale geschiedenis interessant", aldus A. Westerlinck in een kritische beschouwing, verschenen in het tijdschrift voor letterkunde en geestesleven "Dietsche Warande en Belfort", 1979, nr. 7, blz. 554, waaruit ik hier attendeer en resumeer.

E. SMISSAERT

Vraag

De Heer Jacques BESONNE, Lesbroussartstraat 87 (Elsene) 1050 BRUSSEL verzoekt om inlichtingen over de O.31 "LEON".
Welke Plate-lid helpt hem aan een historiek van dit schip ? Antwoorden mag via redactie.

N.H.